

ИЗЪ ЕПОХАТА НА БОРБИ ЗА ЧЕРКОВНИ ПРАВДИНИ.

(Отъ Денница 1890, дѣто е обнародвано подъ заглавие „Побългарването на Св. Богородица“).

— Въ драмата на народното възраждане Schicksal und eigene Schuld — сждба и собствена вина — много капризно сж разпрѣдѣлили ролитѣ между разнитѣ градове на отечеството ни. Когато едни отъ тия градове, които най-напрѣдъ сж се явили на сцената, сж изчезнали отъ нея безшумно и безбѣдно, други сж се мѣрнали на края и сж получили мъченически роли. Кой не знае трагическата участъ, която сполетѣ Батакъ, Перушица и Сопотъ, Карлово, Калоферъ и Стара Загора? Прѣди тѣхъ и други сж се подвизавали въ народната борба, и други сж служили на народното дѣло. Но една благосклонна сждба види се да ги е закриляла отъ всѣка бѣда. Като едни честити борци, които сж се излагали на огъня безъ да се опарятъ отъ него, тѣ сж оцѣлѣли неповрѣдени отъ катастрофата, която повали тѣхнитѣ нещастни съсъди.

Въ първата фаза отъ борбата за народното ни освобождение въ похода ни срѣщу грѣцкия духовенъ хомотъ, три града сж играли първи роли: Търново, Видинъ и Пловдивъ. И тритѣ тия центра сж излѣзли цѣли-цѣлинички изъ народната борба, и нейниятъ историкъ ще може да я изучва на самитѣ сцени, дѣто тя се е разигравала, отъ самитѣ дѣйци или потомцитѣ на дѣйцитѣ, които сж се отличили отъ нея. И отъ това изучване, ако се не лъжа, ще излѣзе тая истина — че, ако Търново и Видинъ сж почнали по-рано войната, Пловдивъ по-продължително и по-упорито се е борилъ въ нея. Търново и Видинъ захванаха наистина неприятелскитѣ дѣйствия срѣщу своитѣ грѣцки владици Панарета и Венедикта помежду 1840 и 1850, когато Пловдивъ не обяви война на своя Хрисанта освѣнъ въ 1852. Но борбата на Търново